

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2788
Tarih : 20.06.2019

14434

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın **Murat KURUM** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Garo PAYLAN

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'daki tarihi Surların ve Hevsel Bahçeleri'nin 2015 yılında UNESCO tarafından 'Dünya Kültür Mirası' olarak kabul edilmesinden bu yana geçen 4 yılda, Diyarbakır Surları'nın ve Hevsel Bahçeleri'nin korunması adına doğru politikalar oluşturulduğu ve bu değerleri koruyacak adımların atıldığı ne yazık ki söylenememektedir. Cumhurbaşkanı tarafından onaylanan ve hâlihazırda Bakanlığınızca yürütülen projeler, kelimenin tam anlamıyla Diyarbakır'daki "tarihin yıkımı" anlamına gelmektedir.

Bakanlığınız tarafından Fiskaya-Yeni Kapı-Mardin Kapı arasında çalışması sürdürülen Millet Bahçesi projesinin uygulama çalışmalarının Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri'ne ciddi ölçüde zararlar verdiği; Surların duvarlarında yer yer çökmelere neden olduğu konusundaki iddialar meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve basın aracılığıyla kamuoyuna yansımaktadır. Bilhassa Keçi Burcu dibinde ağır iş makinaları ile yapılan kazı ve düzleştirme çalışmalarının, toprağın altında kalan güçlendirme duvarlarına ve burcun dibinden altına

14434

doğru uzanan tarihi su arkına telafisi mümkün olmayacak zararlar vereceği iddia edilmektedir. Surların hemen dibinde iş makineleriyle yapılan çalışmalar yüzünden geçtiğimiz günlerde tarihi surların doğu duvarında 2 metrelik bir çökme meydana geldiği, çöken kısmın ise beton duvar örülerek kapatıldığı söylenmektedir. Ayrıca Sur ve zeminin birleşimine yürüme yolları yapılması amacıyla beton dökülmesi gibi Surlara zarar verecek uygulamaların yapıldığı da kamuoyuna yansıyan bilgiler arasındadır.

Bu bağlamda,

1. Diyarbakır'daki Millet Bahçesi inşa çalışmalarının koruma altındaki Diyarbakır Surları'na ve Hevsel Bahçeleri'ne telafisi mümkün olmayan zararlar verdiği ve Surların duvarlarında bir takım çökmeler meydana geldiği yönündeki iddialar doğru mudur?
2. Millet Bahçesi projesi için UNESCO'ya Kültürel Miras Etki Değerlendirme KMED raporu sunulmuş mudur? Bu proje UNESCO onayıyla mı yapılmaktadır?
3. Surdan düşmesi olası taşların proje uygulama alanında gömülü olduğuna dair iddialar mevcuttur. Proje uygulama alanında herhangi bir arkeolojik kazı yapılmış mıdır?
4. Millet Bahçesi yapım çalışmalarının Diyarbakır Surları'na vereceği olası zararlar hesaplanmış mıdır? Bu konuda ilgili sivil toplum kuruluşlarının, meslek odalarının görüşüne başvurularak risk analizleri yapılmış mıdır?
5. Bu projedeki bazı imalatların Sur silueti ve Hevsel Bahçeleri doğal yapısı ile uyumsuz olduğuna dair meslek örgütlerinin beyanları mevcuttur. Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü bu projeyi onaylamış mıdır?
6. Proje, uygulama çalışmalarında ilgili kurum olan Rölüve ve Anıtlar Müdürlüğü ve benzeri kurumlar veya gerekli uzmanlar tarafından denetlenmekte midir?
7. Tarihi ve kültürel varlık olarak büyük değere sahip olan Diyarbakır Surları'nın UNESCO tarafından "Dünya Mirası Listesi"ne alındığı 2015 yılından bugüne, bakanlığınızca surların korunması için yürütülen çalışmalar nelerdir?